

FRANCOSKA REVOLUCIJA (1789)

FRANCIJA PRED LETOM 1789:

absolutizem, generalni »državni« stanovi od leta 1614 ne zasedajo, Ludvik 14 je državo centraliziral, vojne, dvorno razkošje, zato izčrpajo državno blagajno, Ludvik 15 (1710-1774) pravi: uživajmo, za nami pa je lahko potop; z zamudo plačuje vojsko, uradništvo, obresti so se kopičile. Ludvik 16 (1774): stari režim, ni se upiral t.i. dvornim prisklednikom, njegovi hobiji: mehanika (navdušen urar), družina. Slabe letine-lakota, visoke cene-nemiri, brezposelnost, pomoč Američanom v boju za neodvisnost, dvorno razkošje, vojne, krediti (obresti), plemiške pokojnine, podkupnine, plačevanje dolgov. *Leta 1789 je državni dolg znašal 100% državnega proračuna.*

STANOVI:

1. stan: duhovščina (120 000)

2. stan: plemstvo (350 000)

3. stan: meščanstvo, kmetje (25 milijonov)

Izven stanov: 3 do 5 milijonov (tako revni, da niso bili uvrščeni niti v 3. stan)

DUHOVŠČINA: bogata (škofi, opati) in revna/podeželska (duhovniki, vikarji, nune, menihi) Rimskokatoliška cerkev ima vladujoč položaj, lastno upravo, sodstvo, monopol nad šolstvom, nego bolnikov... Ne plačuje davkov, ampak le prostovoljne prispevke, dohodek dobiva od posesti (dajatev »10«-desetina)

PLEMSTVO: dvorno in podeželsko

ne smejo se ukvarjati s trgovino, obrtjo ali drugimi meščanskimi posli, ker je to nevredno početje za plemiča. Denar dobijo od dvornih služb (ki prihaja iz državne blagajne). Uporabijo ga za kočije, nakit, služinčad, obleke... Dvorna etika določa način življenja na dvoru, od poječin, do zabave, plesa, lova.

Podeželsko plemstvo je revno- »iz rok v usta«, majhna posest, prejemajo zakupnino od kmetov, državne službe.

Nekatere posebne pravice plemstva: nošnja orožja, ločene klopi v cerkvah, ločene celice pri aretaciji, častno obglavljenje in ne obešanje, sodne pravice, ne plačujejo mitnin na cestah (pristojbina za trgovsko blago).

TRETI STAN: meščanstvo (veletrgovci, lastniki manufaktur, delavci) in kmetje (premožni kmetje, revni kmetje, kmečki delavci)

Predvsem meščanstvo: zahteva sodelovanje v državni upravi, upravljanje z državnim denarjem in odpravo davčnih privilegijev.

Krizo poskušajo rešiti: Alexander de Calonn, Jacques Turgot in Jacques Necker.

REFORME:

zastaral državni aparat, korupcija (dajanje ali sprejemanje nagrad zaradi nezakonitega reševanja uradnih zadev), veliki vojni stroški, razkošje na dvoru, podkupnine (odločitve kraljevih finančnih ministrov), odprava davčnih privilegijev, odprava zakupov davkov, odprava kupljivosti državnih služb, ukinitve fevdalnega pravosodja.

Sklic generalnih stanov; vsi stanovi si želijo odpravo kraljevega absolutizma (samo kralj ima oblast), hoteli so parlamentarno monarhijo kot Anglija, pojavi se problem, kako bodo zasedali in glasovali (3. stan hoče spremembe-glasovanje po poslancih, kralj dovoli le več poslancev).

ZAHTEVE 3.STANU:

enakost pred zakonom,davčna enakost,ustavo,ki bi omejila kraljevi absolutizem,politične pravice,podvojitev poslancev 3.stanu in glasovanje po poslancih(»en glas,en poslanec«,skupna zasedanja)

5.5.1789 - uradna seja generalnih stanov(kralj,finančni minister Necker;dolg govor,zvezki pritožb)

12.6.1789 - preverjanje poverljenic

17.6.1789 - 3.stan se razglasi za »narodno skupščino«(96%)

20.6.1789 - zasedanje v žogalnici,t.i. žogalniška prisega(da bodo zasedali toliko časa,dokler ne bo sprejeta ustava), 3.stan doseže svoje-skupno zasedanje in glasovanje po poslancih

9.7.1789 - ustavodajna narodna skupščina(aristokrati,monarhisti,ustavna stranka,demokrati,jakobinski klub);zasedali so vsi trije stanovi skupaj,glasovali so po poslancih,cilj:napisati ustavo

kralj - 20 000 najemniških vojakov,pomanjkanje,cene živil narastejo,kralj odpokliče Neckerja,razmišlja o ukinitvi ustavodajne narodne skupščine,pariško ljudstvo reagira(demonstracije-dom invalidov-orožje)

14.7.1789 - padec Bastilije(tam so bili zaprti nasprotniki absolutizma,ker je bil tam smodnik-imeli so orožja iz doma invalidov,vendar brez smodnika), *sankiloti:dolge hlače,ki jih je imelo oblečeno ljudstvo/demonstratorji*. Razlika med parlamentarno reformo in revolucijo,prvi val plemiških emigrantov(izseljevanje v tujino,zaradi političnih vzrokov),odliv denarja,tiskanje denarja brez vrednosti(inflacija-upadanje moči denarja)

zasedanje ustavodajne narodne skupščine(4in5.8.1789)sprejme:enakomerno razporejeno javno banko,enakost pred zakonom,obdavčitev po dohodku,odprava privilegijev plemstva,osvoboditev kmeta,zemljo je lahko odkupil(kralj tega ne podpiše,ker se noče zameriti 1. in 2. stanu)

26.8.1789 - »*deklaracija o pravicah človeka in državljana*«,za vzor jim je bila deklaracija o neodvisnosti ZDA,obsodijo plemiško(stanovsko) razdeljeno družbo,absolutno monarhijo,*ideali* družbe so:svoboda,enakost in bratstvo-naravne,nedotakljive in svete človekove pravice. Časopisni uradniki so podžigali ljudstvo k upor,emigrantje pripravljajo napad,iz skupščine izženejo plemiče in duhovnike.

oktober 1789 - strah,lakota,ženske v Parizu zahtevajo kruh,odidejo v Versailles(za njimi pride narodna garda,kralj se je zbal za življenje in je podpisal deklaracijo o pravicah človeka in državljana),odhod iz Pariza-Tuileri(današnji Luvre,tu se je naselil kralj z družino po prihodu v Pariz)